

016/9 RAUA (Vassdragsnr. 016.G1Z)

<u>Fylke(r):</u>	Buskerud, Telemark
<u>Kommune(r):</u>	Tinn, Notodden, Flesberg, Rollag
<u>Kartblad N50:</u>	1614 I, 1614 II
<u>Nedbørfelt:</u>	148,1 km ²
<u>Toppunkt-utløpspunkt:</u>	1347-190 moh.
<u>Skoggrense:</u>	1000 moh.
<u>Marin grense:</u>	Hele feltet ligger over
<u>Naturgeografisk region:</u>	33a: Forfjellsregion med hovedsakelig nordlig boreal vegetasjon, underregion: Øvre Setesdal og Telemarks skogsområder 33b: Fjellregionen i søndre del av fjellkjeden, underregion: Barskogen i Buskerud og Oppland 35c: Fjellregionen i søndre del av fjellkjeden, underregion: Hardangervidda
<u>Landskapsregion:</u>	7: Skogtraktene på Østlandet 12: Dal- og fjellbygdene i Telemark og Agder 14: Fjellskogen i Sør-Norge
<u>Urørt natur:</u>	>5 km: 0 %, 3-5 km: 0 %, 1-3 km: 20 %
<u>SP-kategori/-gruppe:</u>	II/7
<u>Verneplanstatus:</u>	Vurdert i VP IV
<u>Nasjonale laksevassdrag:</u>	-

Generell beskrivelse

Raua ligger vest for Blefjellmassivet med utløp i Tinnsjø fra øst, ca. 4 km nord for utløpet av Tinnsjø. Området har innlandsklima. Nedbøren varierer innenfor området, men normalt faller det ca. 800 mm pr. år. Beregnet spesifikk avrenning er 16,64 l/s/km² og middeltilsiget 2,46 m³/s.

Fra et myrrikt skogområde i nord drenerer vassdraget mot sør. I øvre del ligger greinene Kvådalsåi og Åkliåi, som nedenfor Bjørvatnene løper sammen og tar navnet Bjørvassåi. Elva renner ut i Sandvatn (ca. 1,4 km²) som er den største innsjøen i nedbørfeltet. Vannet ligger ved foten av Blefjellmassivet i øst. Fra Blefjellområdet drenerer flere mindre bekker ned den steile og stedvis vegetasjonsløse fjellveggen. Fra Sandvatn skifter elva navn til Mællåi, som renner gjennom Holmevatn og Rejsjøvatn. Fra utløp av vannet renner Raua vestover i et dypt og trangt gjel til utløp i Tinnsjø. Bletoppen er nedbørfeltets høyeste topp.

Skogsdrift har lange tradisjoner og preger vassdraget med mange hogstflater og et godt utbygd nett av skogsbilveier. Feltet har en del bolig- og fritidshus. Særlig langs Sandvatn, men også ved Holmevatn er det bygd mange hytter. Vassdraget har tidligere vært nytt til fløting og flere av vannene har gamle dammer. Rejsjøvatn er regulert, og nedstrøms er det sprengt ut en tunnel som ble nytt til tømmerfløting. Riksvei 364 går gjennom sentrale deler av feltet. Kraftledningen nord for Rejsjøvatn dominerer landskapet.

I kommuneplanen for Tinn er flere områder langs Sandvatn og riksveien til Hovin plassert i LNF sone 2 (spredt hyttebygging tillatt) og i LNF sone 3 (spredt boligbygging tillatt). Slike områder finnes også i den vestlige delen av feltet, nord for Hovin og Bjørvatn til Gvæven. I en sone langs riksveien fra Fosso til Hovin er det åpnet for spredt ervervsetablering. I handlingsplan for friluftsliv er det foreslått to rastebadeplasser av lokal og regional verdi ved Sandvatn.

Vannene er næringsfattige og svakt sure.

Geologisk mangfold

Bergartene tilhører Rjukangruppen i det sønorske grunnfjellsområdet, med blandet vulkansk og sedimentær dannelse. Finkornet granittisk gneis og omdannet tuff dominerer. I øst ligger et belte med kvartsitt og kvartsskifer. Lokalt er det også amfibolitt.

Et tynt morenedekke dominerer i nedbørfeltet, men her er også en del bart fjell. Lokalt forekommer løsmasseavsetninger av større mektighet. Canyonstrekningen mellom Rejsjøvatn og Tinnsjø er godt

utviklet. Ved utløpet av Grivla i Reissjøvatn ligger en del elveavsetninger. I nordenden av Sandvatn er det en større breelvavsetning. Mindre fluviale og glasifluviale avsetninger er avsatt stedvis langs elveløpet. I den siste biten ned mot Tinnsjø renner Raua i et dypt gjel.

Middels verneverdi ** (Verneplan IV)

Biologisk mangfold

Krepsdyr- og bunndyrfaunaen karakteriseres som relativt rik. Fiskebestandene er gode. Det finnes ørret i alle vann, i de fleste også tryte og ørekyt.

Kombinasjonen av sparsomme løsmasseavsetninger og en næringsfattig berggrunn gir et vegetasjonsbilde med dominans av artsfattig furuskog. Feltet er trolig representativt for en stor del av skogsområdene i denne delen av Østlandsområdet. Bestander av gran og lauvskog opptrer lokalt. I øst finnes mindre områder med fattig fjellbjørkeskog og alpin vegetasjon. Varmekjære arter som hassel, lønn og tysbast vokser i juvet som Raua danner før utløp i Tinnsjø. Flere floraelementer møtes i området. Her finnes både oseaniske innslag som pors, rome, kjøtttype og busttype, og mer sørøstlige arter som engnellik, berggrøkkvein, vårerteknapp, gulldusk, mjølkerot og gytjeblererot. Tatt i betraktning størrelsen på nedbørfeltet, er det lite myrer. Med sin moderate kulturpåvirkning og vertikale utbredelse antas feltet å ha verdi som referansevassdrag. Vassdragets størrelse er tillagt positiv verdi.

Nedbørfeltet har en fuglefauna som er typisk for barskogsområdene på Østlandet. Det er blant annet registrert 4 hekkende andearter, med kvinand som den vanligste. I Sandvatn hekker kanadagås. Av vadefugl er det registrert 5 arter. Innslaget av våtmarksarter som hekker blir vurdert som normalt for denne typen område. Trolig hekker kongeørn, fiskeørn, spurvehauk, hønehauk, fjellvåk, dvergfalk og tårnfalk. Her er også spillplasser for orrfugl og storfugl. Lirype og fjellrype finnes opp mot toppen av Blefjell. Det er registrert 3 hekkeplasser for trane. Vassdraget har trolig den tettete beverbestanden i Tinn. Området ved foten av Blefjell er viktig vinterområde for elg og rådyr. Her er også en fast hjortestamme. En villreinstamme holder til i furuskogen nordvest for Ble. Stammen er sårbar, fordi den har tilpasningsproblemer i forhold til hytteutbygging, fotturisme og hovedveier.

Kjente rødlistede arter er trane, fiskeørn og storlom.

Middels/ Stor verneverdi **(*) (Verneplan IV)

Landskapsbilde

Landskapet har tre ulike hovedelementer:

Blefjellmassivet strekker seg opp imot 1300-1400 moh. og skaper en klar kontrast i øst. Vest for dette ligger platået (vesentlig 300-400 moh.) som omfatter den største delen av nedbørfeltet. Her er terrengformene relativt rolige, med en del større vann og stilleflytende elvestrekninger. Langs vannene er det ofte svaberg og sandstrender. Overgangen til Tinnsjødalen som ligger mer enn 100 m nedenfor platået er skarp.

Et framtrepende landskapselement er området hvor Raua skjærer seg ned til Tinnsjø. Her er et imponerende juv med kraftig fossefall. Fossen og juvet har stor opplevelsesverdi.

Friluftsliv

Området lett tilgjengelig med bil. Over Blefjell går det merket DNT turistløype over til Hardangervidda. En av turisthyttene ligger i nedbørfeltet. I forbindelse med kulturminner langs vassdraget er det ryddet og merket ca. 25 km med stier, innrettet utsiktssted ved Rauafossen og Rauatunnelen og etablert flere parkeringsplasser.

Ulike sommeraktiviteter knyttet til vann dominerer. Særlig rundt Sandvatn ligger noen av de fineste badeplassene i kommunen. Vannene har mange lune vikar, og fallet mellom dem er moderat. Området er godt egnet og brukes mye til tradisjonelle friluftslivsaktiviteter som fotturer, bading, padling og fiske. Aktiviteter som telting og rasting er også utbredt. Vassdraget har gode vilkår for bruk av kano.

Stor verdi *** (Verneplan IV)

Kulturmiljø

Det er mange kulturminner langs vassdraget, i hovedsak i form av steinalderboplasser og jernvinneanlegg, samt kulturminner knyttet til gårds- og seterdrift, og skogsdrift fra nyere tid. Det er også spor etter husmannsplasser og tidlig industri.

Ved Holmevatn og Reisjåvatnet er det funnet boplasser med stor variasjon av redskaper fra eldre og yngre steinalder. Disse er viktige for å belyse steinalderbosettingen i Telemarks skoger - sonen mellom kyst og fjell, sesongflytninger mellom de ulike sonene og tidlig jordbrukstilpasning. Tallrike funn av slagghauger viser en omfattende jernproduksjon. Elva Raua har trolig fått navn etter malmrike myrer. Det skal ha vært omfattende sagdrift ved Grønli i middelalderen. Ifølge lokal tradisjon fantes en kirke ved Reisjå.

Fra nyere tid er det spredt gårds- og småbruksbebyggelse i området, med mange eldre hus. I utmarka er det setrer med bevarte hus. Skogsdrift med tømmerfløting i den svært gode fløtningselva har i nyere tid vært hovednæringsveien. Dammer er anlagt ved mange av vannene, fra 1860 av tre, etter 1882 av stein. Den lange tørrmurte steindammen ved Reisjåvatn fra 1883 er spesielt verdifull. I nedre del av Raua ble det tidlig bygd tømmerrenner. Tjåga var ikke fløtningselv, og tømmeret ble dratt over i Raua ved en vassdrevne kjerrat, anlagt etter 1900. Det finnes koier i området, og skogsdriften dannet grunnlaget for en del plassbebyggelse. Det er spor etter kobbergruver i drift på 1600-tallet. Smelteovnen skal ha stått ved Fosso. Ved Sandvatnet er det et gammelt veiparti og en steinbru fra 1896.

Det er store kulturminneinteresser langs vassdraget fra et langt tidsrom. Steinalderboplassene og jernvinneplassene har stor kunnskapsverdi av regional betydning. Raua/Tjåga-området er spesielt rikt på kulturminner knyttet til omfattende skogsdrift og tømmerfløting. Mange kulturminner har funksjonell tilknytning til vassdraget.

Stor verneverdi ***

Samiske interesser

Det er ikke registrert samiske interesser knyttet til nedbørfeltet.

Landbruk

Storparten av nedbørfeltet består av skogsmark, mest på midlere boniteter. Driftsforholdene for skogbruket er gode. Jordbruksinteressene består av et fellesbeite på 400 daa og noen mindre gårdsbruk. Deler av området er meget attraktivt for hyttebygging, som også er viktigste utviklingsmulighet.

Meget stor verdi **** (Verneplan IV)